

(*)Facultade de CC. Económicas e Empresariais

Presentación

(*)

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales tiene una amplia trayectoria dentro de nuestra Universidad. A principios de los 70 ya se impartían enseñanzas de Ciencias Económicas en el antiguo Colegio Universitario de Vigo, que en 1980 pasaría a integrarse en la Universidad de Santiago de Compostela. En 1990 se segrega el Campus de Vigo, lo que supondrá el nacimiento de la Universidad de Vigo.

En el curso 1991/92 se inicia la docencia de las licenciaturas de Ciencias Económicas y de Ciencias Empresariales en el edificio actual, registrándose dos procesos de reforma de sus planes de estudios en los años 1995 y 2002. A raíz de la promulgación del RD 1393/2007 sobre ordenación de las enseñanzas universitarias se pone en marcha el proceso de adaptación al Espacio Europeo de Educación Superior, de tal forma que, para el curso académico 2009/2010, comenzarán a impartirse las titulaciones de Grado en Administración de Empresas y en Economía a las que se refieren estas guías.

Se persigue con ello ofertar unas titulaciones más adaptadas al contexto actual, con una adaptación de las metodologías docentes orientadas hacia el aprendizaje del alumno y el desarrollo de sus capacidades.

Localización

(*)

La Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales de Vigo está en el Campus de Lagoas/Marcosende, aproximadamente a 15 km. de la ciudad. Cliccando en el siguiente icono puedes acceder a un plano del Campus con su ubicación precisa

En caso de precisar información es posible contactar a través de las siguientes vías:

Correo - Facultad de Ciencias Económicas y Empresariales, Campus de Lagoas-Marcosende, s/n, 36310 VIGO

Teléfono - 986812400 (Centralita/Conserjería)

986 812403 (Secretaría de Alumnos)

986 812402 (Secretaría do Decanato)

Fax- 986812401

Correo electrónico - secfcee@uvigo.es (Secretaría de Alumnos)

sdfcee@uvigo.es (Secretaría do Decanato)

Web - <http://fccee.uvigo.es/>

Servizos ofertados

(*)

La Facultad cuenta con una importante dotación de infraestructuras destinadas a dar soporte a las actividades de investigación, docencia y extensión universitaria. Resumidamente, hay 15 aulas de docencia, 13 aulas-seminario, 6 aulas de informática y un aula informática de libre acceso. Adicionalmente dispone de un salón de actos con un aforo aproximado de unas 550 personas, un salón de grados para 60-80 personas, biblioteca con 400 puestos de lectura y cafetería-comedor.

A continuación se desglosa la información sobre servicios importantes para el alumnado:

SERVICIOS OFERTADOS AOS ESTUDANTES

- AULA INFORMÁTICA DE LIBRE ACCESO:

Ordenadores a disposición dos alumnos con aplicaciones de uso corriente, acceso a Internet e posibilidad de impresión de documentos

- REDE INALÁMBRICA:

Acceso WIFI a Internet en toda a Facultade.

- REPROGRAFÍA:

Fotocopias, encuadernacións, transparencias, impresión de documentos, material de estudio, etc...

Horario regular : Mañá de 9 a 14 h. - Tarde de 15:45 a 18:00 h.

- CAFETERÍA E COMEDOR:

Servicio de cafetería completo, almorzos e comidas con menús do día.

Horario SS.Cafetería: De 8:45 a 21 h.

Horario SS.Comedor: De 13 a 15:30 h.

- SERVICIOS ADMINISTRATIVOS:

Servicios de xestión do alumnado (matriculas, traslados, solicitudes de validacións, emisión de títulos, etc...), asuntos económicos e secretaría do Decanato.

Horario atención ó público: De 9 a 14 h.

- BIBLIOTECA:

Servicio de asesoramento e empréstimo bibliográfico, salas de estudio e lectura e consulta bases de datos.

Para o servicio de empréstimo requírese carnet de biblioteca.

Dotacións: 414 postos de lectura e estudio.

2 postos consulta bases de datos.

29.000 volumes aprox. (libros, informes, etc.)

560 títulos de publicacións periódicas:

330 revistas e 230 estatísticas.

Equipo decanal

(*)

Decano	José Santiago Gómez Fraiz
Secretaria	Gonzalo Caballero Míguez
Vicedecano de Organización Académica	Fernando Comesaña Benavides
Vicedecana de Calidade	Raquel Arévalo Tomé
Vicedecano de Relacións Internacionais	Jorge Vila Biglieri
Vicedecana de Adaptación ao EEES	Carlos M ^a Fernández-Jardón Fernández

(*)

(*)

(*)Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa

Subjects

Year 1st

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V03M134V01101	Corporate Social Responsibility	1st	5
V03M134V01102	Ethics Management	1st	5
V03M134V01103	Strategic Management	1st	5
V03M134V01104	CSR and Marketing	1st	3
V03M134V01105	Responsible Marketing	1st	4
V03M134V01106	Information and Communication of CSR	1st	3
V03M134V01107	Fundamentals of Internal Corporate Social Responsibility (Concept + Elements)	1st	3
V03M134V01108	Implementation and Advanced Topics of Internal Corporate Social Responsibility	1st	3
V03M134V01201	Total Quality Management	2nd	5
V03M134V01203	Social Investment and Funding with Sustainability Criteria	2nd	3
V03M134V01204	Social Accounting	2nd	3
V03M134V01206	The Final Master Degree Work	2nd	13
V03M134V01207	Standardized Management Systems: Quality, Environment, Safety and Health at Work	2nd	5

IDENTIFYING DATA**La Responsabilidad Social en la Empresa**

Subject	La Responsabilidad Social en la Empresa			
Code	V03M134V01101			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas y Responsabilidad Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castellano			
Department	Organización de empresas y marketing			
Coordinator	Rodríguez Daponte, María del Rocío			
Lecturers	Dopico Parada, Ana Isabel Pita Castelo, Jose Rodríguez Daponte, María del Rocío			
E-mail	rocio@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
A1	Poseer y comprender conocimientos que aporten una base u oportunidad de ser originales en el desarrollo y/o aplicación de ideas, a menudo en un contexto de investigación.
A2	Que los estudiantes sepan aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio.
A3	Que los estudiantes sean capaces de integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios.
A4	Que los estudiantes sepan comunicar sus conclusiones, y los conocimientos y razones últimas que las sustentan, a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades.
A5	Que los estudiantes posean las habilidades de aprendizaje que les permitan continuar estudiando de un modo que habrá de ser en gran medida autodirigido o autónomo.
B1	Recuperar y analizar información pertinente y oportuna proveniente de fuentes diversas en condiciones óptimas de coste y tiempo
B2	Interpretar y dominar destrezas asociados con ese campo
B3	Mostrar un entendimiento sistemático del campo de estudio derivado del entendimiento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Mostrar la habilidad de concebir, diseñar, implementar y adaptar un proceso sustancial con la suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio.
B6	Integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios
B7	Mostrar la capacidad de análisis crítico, reflexión, evaluación y síntesis de ideas nuevas y complejas
B8	Organizar, planificar y desarrollar estrategias para llevar a cabo un trabajo
B9	Comunicar sus conclusiones -y los conocimientos y razones últimas que las sustentan- a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades.
B10	Trabajar en equipo.
B11	Aplicar los conocimientos a la resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a nuevas situaciones
B13	Estudiar de un modo auto-dirigido o autónomo
C1	Interpretar la nueva realidad social y su aplicación a las tareas de la dirección y organización de empresas, al análisis prospectivo de la competitividad y al impulso del desarrollo organizativo
C2	Identificar cuáles son los stakeholders y entender su importancia
C3	Comprender las implicaciones del comportamiento ético en la estrategia empresarial y en los procesos de toma de decisiones, y su relación con la motivación, liderazgo y cultura empresarial.
C4	Conocer los sistemas de gestión, normas, verificación y posibles certificaciones de la RSC

C6	Elaborar memorias de sostenibilidad
D1	Difusión de resultados y conclusiones de los estudios, a través de presentaciones orales y escritas que aborden ideas relacionadas con la RSC en la gestión integral de la empresa.
D2	Manejo de técnicas y herramientas informáticas y de gestión para obtención de información, tratamiento y procesamiento de datos, y posterior utilización.
D3	Difusión y divulgación de ideas en contextos tanto académicos como no especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociales y éticas

Resultados de aprendizaje

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Conocer el concepto de RSE y su aplicación a las tareas de la dirección y organización de empresas, al análisis prospectivo de la competitividad y al impulso del desarrollo organizativo	A1 B3 B13 C1 C3
Identificar cuáles son los stakeholders y entender su importancia	B1 B2 B10 C2
Analizar y describir los sistemas de gestión, normas, verificación y posibles certificaciones de la RSC	A5 B8 C4
Elaborar memorias de sostenibilidad	A3 B4 B6 B11 C6 D2
Difundir de resultados y conclusiones de los estudios, a través de presentaciones orales y escritas que aborden ideas relacionadas con la RSC en la gestión integral de la empresa.	A2 B5 B9 D1
Reflexionar sobre responsabilidades sociales y éticas	A4 B7 B12 D3 D4

Contenidos

Topic
La Responsabilidad Social Empresarial. Evolución del concepto. Dimensiones.
Marco institucional e iniciativas internacionales para el fomento de la RSE.
Los grupos de interés o Stakeholders.
Gestión de la RSE en una institución.
Memorias de sostenibilidad, visión global y adaptación a cada organización.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas y/o ejercicios	15	30	45
Presentaciones/exposiciones	5	15	20
Trabajos de aula	10	20	30
Sesión magistral	10	20	30

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodologías

	Description
Resolución de problemas y/o ejercicios	Actividad en la que se formulan problemas y/o ejercicios relacionados con la materia. El alumnado debe desarrollar las soluciones idóneas o correctas, en base al razonamiento con la información disponible y la interpretación de los resultados.
Presentaciones/exposiciones	El alumnado presentará los resultados de su trabajo individual o en grupo. Se valorará tanto el contenido del mismo como la presentación.

Trabajos de aula	De manera grupal se resolverán las tareas planteadas por el docente como complemento de las cuestiones teóricas planteadas.
Sesión magistral	SESIÓN MAGISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte del profesor de los contenidos sobre la materia objeto de estudio, bases teóricas y/o directrices del trabajo, ejercicios o proyecto a desarrollar por el estudiante.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Sesión magistral	
Resolución de problemas y/o ejercicios	
Presentaciones/exposiciones	

Evaluación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas y/o ejercicios	Se evaluará el trabajo realizado por el alumno	20	A2 A3	B1 B5 B11	C2 C4 C6	D4
Presentaciones/exposiciones	Se evaluará la capacidad de análisis de casos reales de empresas	70	A4	B2 B3 B4 B6 B7 B8 B9 B10 B12 B13	C2 C4 C6	D1 D2 D3 D4
Trabajos de aula	Se evaluará el trabajo realizado por el alumnado	10	A2 A3	B1 B7 B10	C2 C4	

Other comments on the Evaluation

El MAiE sigue un sistema de evaluación continua y exige una presencialidad mínima del 80%. Para aquellos alumnos que no cumplan la presencialidad o que no alcancen el 50% de la calificación en la evaluación continua, tendrán que acudir a segunda convocatoria. En esta convocatoria se podrá exigir un examen que evaluará tanto los conocimientos teóricos como prácticos de la asignatura, así como la presentación de todas las evidencias de los trabajos de aula realizados por los alumnos de evaluación continua.

Observación: Cualquier evidencia de trabajos y pruebas plagiados o copiados supondrá una calificación de suspenso en las dos convocatorias.

Fuentes de información

Basic Bibliography

- ALMAGRO, J., GARMENDIA, J.A., TORRE, I., **Responsabilidad social: una reflexión global sobre la RSE**, Prentice Hall, 2009
- BOWEN, H.R., **Social Responsibilities of the Businessman**, 1953
- CARROL, A.B., "Corporate social responsibility. Evolution of a definitional construct", vol 38, nº3. pag 168-295, 1999
- CARROLL, A.B., "The pyramid of corporate social responsibility: Toward the moral management of organizational stakeholders", N° 34, PAG. 39-48, 1991
- DOPICO PARADA, A.I., RODRÍGUEZ DAPONTE, R Y GONZÁLEZ VÁZQUEZ, E., "Valoración de la RSC por el consumidor y medición de su efecto sobre las compras", nº 54 (1), pag. 39-52, 2014
- Foretica, **Proactive stakeholder engagement. Practical Guide for companies and stakeholders**, 2008
- FREEMAN, R. E., "The politics of stakeholder theory: Some future directions", nº 4, pag. 409-421, 1994
- FREEMAN, R. E., "Ending the so called Friedman-Freeman debate", Vol.18, (2), pag.162-166, 2008
- FREEMAN, R. E., **Strategic Management: A stakeholder approach**, Pitman, 1984
- GARCÍA DEL JUNCO, J.; PALACIOS FLORENCIO, B. Y ESPASANDÍN BUSTELO, F., **Manual práctico de responsabilidad social corporativa**, Ediciones Piramide, 2014
- HARTMAN, LAURA P; DESJARDINS, J. Y ESPINOZA, F.A., **Ética en los negocios : decisiones éticas para la responsabilidad social e integridad personal**, McGraw-Hill, 2014
- MAIGMAN, I., FERRELL, O. C., Y FERRELL, L., "A stakeholder model for implementing social responsibility in marketing", 39, nº 9/10, pag. 956- 977, 2005

RAUFFLET, E., **Responsabilidad social empresarial**, Pearson, 2012

RIVERA, J. M., **Gestión de la RSC**, NETBIBLO, 2010

Complementary Bibliography

COMISION EUROPEA, **Comunicación de la Comisión relativa a la RSE: una contribución empresarial al desarrollo sostenible**, 2002

DE LA CUESTA, M., **El porqué de la responsabilidad social corporativa**, vol. 2813, pp. 45-58, 2004

DOPICO PARADA, A.I., RODRÍGUEZ DAPONTE, R Y GONZÁLEZ VÁZQUEZ, E., **La responsabilidad social empresarial y stakeholders: un análisis clúster**, nº 21 (1), pag. 99-114, 2012

FERNÁNDEZ, J. L. Y BAJO, A., **La Teoría del Stakeholder o de los Grupos de Interés, pieza clave de la RSE, del éxito empresarial y de la sostenibilidad**, nº 6, Vol 6, pag. 130-143, 2012

MITCHELL, R., AGLE, B. Y WOOD, D., **Toward a theory of stakeholder identification and salience: defining the principle of who and what really counts**, Vol. 22, nº 4, pag. 853-886, 1997

MORRÓS RIBERA, J. Y VIDAL MARTÍNEZ, I., **Responsabilidad social sostenibilidad : GRI e ISO 26000**, Fundación Confemetal, 2014

PÉREZ CARRILLO, E. COORD, **Gobierno corporativo y responsabilidad social de las empresas**, Marcial Pons, 2009

RODRÍGUEZ DAPONTE, R. Y DOPICO PARADA, A. I., **RSE y Stakeholders: La visión de las empresas de Galicia ante los distintos grupos de interés**, 2012

Recomendaciones

Other comments

Páginas WEB que el alumno debe consultar:

<http://www.corresponsables.com/>

<http://www.diarioresponsable.com/>

<http://www.expoknews.com/>

www.club sostenibilidad.org

www.csreurope.org

www.europapress.es/epsocial/rsc/

www.foretica.es

www.globalreporting.org

www.observatoriorsc.org

http://www.oecd.org/departament/0,3355,en_2649_34889_1_1_1_1_1,00.html

www.unglobalcompact.orgwww.pactomundial.org

REFERENCIAS DE SISTEMAS DE GESTIÓN DE LA RSE.

AA1000: www.accountability21.net/aa1000series

ISO/W26000: www.iso.org/sr

SA8000: www.sa8000.org

SGE21: <http://www.sge21.foretica.es/es/>

IDENTIFYING DATA**Ethics Management**

Subject	Ethics Management			
Code	V03M134V01102			
Study programme	(*)Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1st	1st
Teaching language	Spanish Galician			
Department				
Coordinator	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Lecturers	González Loureiro, Miguel Rodríguez Domínguez, María del Mar			
E-mail	mrdguez@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencies

Code	
A1	(*)Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	(*)Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	(*)Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	(*)Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	(*)Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar y analizar información pertinente y oportuna proveniente de fuentes diversas en condiciones óptimas de coste y tiempo
B2	Interpretar y dominar destrezas asociados con ese campo
B3	Demstrar un entendimiento sistemático del campo de estudio derivado del entendimiento e integración de distintos enfoques teóricos
B5	Aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplos (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio.
B6	Integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios
B10	Trabajar en equipo.
C2	
C3	
C5	
D1	
D4	

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results
(*)a	A3 A5 B3 D4

(*)A2

A5
C2
C3
C5
D4

(*)A3

A4
A5
B5
B6
B10
D1
D4

(*)A4

A1
A2
A3
B1
B2
C2
D4

Contents

Topic

(*)*ETICA E VALORES NA EMPRESA (*)*

(*)*MISIÓN E *VISION NA EMPRESA (*)*

(*)*INTEGRACION DE ESTRATEXIA E CULTURA EMPRESARIAL (*)*

(*)*RESPONSABILIDADE SOCIAL EMPRESARIAL E VANTAXE COMPETITIVA (*)*

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies / analysis of situations	18	42	60
Master Session	12	14	26
Jobs and projects	5	34	39

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Case studies / analysis of situations	(*)Análise de casos a partir de documentación entregada en clases ou ben casos de actualidade, etc
Master Session	(*)Exposición teórica por parte do profesor dos contidos da materia

Personalized attention

Methodologies	Description
Master Session	
Case studies / analysis of situations	
Tests	Description
Jobs and projects	

Assessment

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Case studies / analysis of situations	(*)Formulación e resolución de casos prácticos sobre as cuestións teóricas desenvolvidas	20	A1 B6 C2 D1 A2 C3 D4 A3 C5 A4 A5
Jobs and projects	(*)Avaliación do traballo autónomo do alumno mediante presentación e/ou proba escrita de proxectos e casos	80	C2 D1 C3 D4 C5

Other comments on the Evaluation

Sources of information

Basic Bibliography

Porter Kramer, **La creación de valor compartido**, Harvard Business Review,

---

Complementary Bibliography

David, **Administración Estratégica**, Pearson,

Hodge, B.J.; Anthony, W.P. & Gales, L.M., **Teoría de la organización : un enfoque estratégico**, Prentice Hall,

---

Kinicki, A & Kreitner, R., **Comportamiento organizacional: conceptos, problemas y prácticas**, McGraw-Hill Interamericana,

---

LINDGREEN, KOTLER ET ALL, **A STAKEHOLDER APPROACH TO CSR**, GOWER,

---

Luthans, F, **Comportamiento organizacional**, McGraw-Hill Interamericana,

---

Navas y Guerras, **Dirección Estratégica**, Civitas,

Ponti, F, **Los Caminos de la negociación : personas, estrategias y técnicas**, Granica,

---

Porter, **Estrategia Competitiva**, Piramide,

Wagner, J. A. & Hollenbeck, J.R, **Comportamiento organizativo : consiguiendo la ventaja competitiva**, International Thomson Editores,

---

Recommendations

Subjects that continue the syllabus

Ethics Management/V03M134V01102

IDENTIFYING DATA**Strategic Management**

Subject	Strategic Management			
Code	V03M134V01103			
Study programme	(*)Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidad Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1st	1st
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	Rodríguez Domínguez, María del Mar			
Lecturers	Guisado Tato, Manuel Rodríguez Domínguez, María del Mar			
E-mail	mrdguez@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
General description				

Competencies

Code	
B1	Recuperar y analizar información pertinente y oportuna proveniente de fuentes diversas en condiciones óptimas de coste y tiempo
B2	Interpretar y dominar destrezas asociados con ese campo
B3	Mostrar un entendimiento sistemático del campo de estudio derivado del entendimiento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Mostrar la habilidad de concebir, diseñar, implementar y adaptar un proceso sustancial con la suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio.
B7	Mostrar la capacidad de análisis crítico, reflexión, evaluación y síntesis de ideas nuevas y complejas
B8	Organizar, planificar y desarrollar estrategias para llevar a cabo un trabajo
B9	Comunicar sus conclusiones -y los conocimientos y razones últimas que las sustentan- a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüedades.
B10	Trabajar en equipo.
B11	Aplicar los conocimientos a la resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a nuevas situaciones
C1	
C5	
C8	
C9	
D1	

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results
(*)a	B1 B2 B3 B7 B12 C1 D1

(*)A2

B1
B2
B5
B7
B10
B11
B12
C1
C5
D1

(*)A3

B2
B4
B7
B8
B9
B11
C1
C5
D1

(*)A4

B1
B2
B3
B12
C8
D1

(*)B1

B2
B3
B5
B7
C9
D1

Contents

Topic

(*)O proceso estratéxico

(*)Estratexias con base na industria

(*)Estratexias para industrias con base tecnolóxica

(*)Estratexias de I+D+i

(*)Estratexias de cooperación

Planning

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies / analysis of situations	16	32	48
Master Session	19	19	38
Jobs and projects	5	34	39

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies

	Description
Case studies / analysis of situations	(*)Análise de casos a partir de documentación entregada en clases ou ben casos de actualidade, etc
Master Session	(*)Exposición teórica por parte do profesor dos contidos da materia

Personalized attention

Methodologies	Description
Master Session	
Case studies / analysis of situations	

Tests	Description
Jobs and projects	

Assessment

Description	Qualification	Training and Learning Results		
		Results		
Case studies / analysis of situations (*) formulación e resolución de casos prácticos sobre as cuestións teóricas desenvolvidas	20	B1 B2 B7 B9 B10 B11 B12	C1 C8 C9	D1
Jobs and projects (*) Avaliación do traballo autónomo do alumno mediante a presentación e/ou proba escrita de proxectos e casos	80	B1 B2 B3 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C1 C5 C8 C9	D1

Other comments on the Evaluation

Sources of information

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

David, **administración estratégica**, pearson,

Porter, **estrategia competitiva**, piramide,

Navas y Guerras, **Dirección estratégica**, civitas,

Schilling, **Dirección Estratégica de la innovación tecnológica**, Mc Graw-Hill,

Olcese, **Manual de la empresa responsable y sostenible**, McGraw-Hill,

Moreno, Uriarte y Topa, **La responsabilidad social empresarial**, piramide,

Recommendations

IDENTIFYING DATA**RSC e Marketing**

Subject	RSC e Marketing			
Code	V03M134V01104			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	López Miguens, María Jesús			
Lecturers	López Miguens, María Jesús			
E-mail	chusl@uvigo.es			
Web				
General description	A materia persegue o desenvolvemento dun Plan de Mercadotecnia baixo un enfoque de mercadotecnia responsable.			

Competencias

Code	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoitado nun contexto de investigación.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidas dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
C5	Deseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
C7	Coñecer o concepto, evolución e importancia do Marketing Responsable na estratexia empresarial
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Comprender as perspectivas estratéxica e operativa da mercadotecnia e a súa aplicación en diferentes contextos.	A1 B2 B3 B5 B7 B11 C5
Analizar a empresa e a súa contorna e emitir un diagnóstico.	B1 B7 D2

Preparar e realizar un informe e unha presentación oral dirixida a unha audiencia determinada.	B9 D1
Avaliar diferentes situacións éticas e sociais.	A3 B6 B7 C5 C7 D4

Contidos

Topic	
1. A mercadotecnia responsable	Definición
2. O plan de mercadotecnia	Definición Contido e estrutura do plan de mercadotecnia

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	5	5	10
Traballo tutelado	15	35	50
Presentacións/exposicións	5	10	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	SESIÓN MAXISTRAL PARTICIPATIVA: Exposición por parte do docente dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo alumno. Requírese a participación activa do alumnado. Recoméndase ao estudante que traballe previamente o material entregado polo profesor e que se consulte a bibliografía recomendada para completar a información co fin de seguir as explicacións e participar activamente nas cuestións e preguntas suscitadas ao longo das sesións de aula.
Traballo tutelado	TRABALLO TUTELADO. O estudante, de maneira individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Actividade autónoma do alumnado que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción...
Presentacións/exposicións	*PRESENTACION/É. Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dos resultados dun caso, traballo, ... de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Atenderanse as dúbidas que poidan xurdir ao alumno no desenvolvemento da materia.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballo tutelado	TRABALLO TUTELADO.	70	A1 A3	B1 B2 B3 B5 B6 B7 B11	C5 C7	D2 D4
Presentacións/exposicións	PRESENTACIÓNS E/Ou EXPOSICIÓNs.	30		B9		D1

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unha *presencialidad mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran a presencialidad ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que acudir a segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderase esixir un exame que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos da materia, así como a presentación de todas as evidencias dos traballos de aula realizados polos alumnos de avaliación continua.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cutropía, C., **Plan de marketing: paso a paso.**, 2ª ed., Esic, 2005

Kotler, P.; Armstrong, G., **Marketing**, Pearson Educación, 2012

Kotler, P.; Kartajava, H.; Setiawan, I., **Marketing 3.0**, LIP Editorial Empresarial, 2011

Sainz de Vicuña-Ancín, J. M., **El plan de Marketing en la práctica**, 18ª ed, Esic, 2013

Complementary Bibliography

Alonso, M.I., **El plan de marketing digital.**, Pearson-Prentice Hall., 2008

Cutropía, C., **El plan de marketing: cómo elaborarlo con ayuda informática.**, 3ª ed., Esic, 2000

De Jay, R., **Prepare un buen plan de marketing en una semana.**, Gestión 2000, 2001

Martin, D.; Schouten, J., **Sustainable Marketing**, Prentice Hall, 2012

Rauflet, E.; Lozano, J. F.; Barrera, E.; García, **Responsabilidad Social Empresarial**, Pearson Educación, 2012

Silos, J.; Galiano, J.P., **Informe Forética 2011. Evolución de la responsabilidad social de las empresas en España**, 2011

Velasquez, M., **Ética en los negocios**, Pearson Educación, 2006

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Información e Comunicación da RSC/V03M134V01106

Subjects that it is recommended to have taken before

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

Marketing Responsable/V03M134V01105

IDENTIFYING DATA**Marketing Responsible**

Subject	Marketing Responsible			
Code	V03M134V01105			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	4	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	González Vázquez, Encarnación			
Lecturers	González Vázquez, Encarnación Rodríguez Comesaña, Lorenzo			
E-mail	egzlez@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C2	Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial
C7	Coñecer o concepto, evolución e importancia do Marketing Responsable na estratexia empresarial
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Demostrar coñecementos sobre o márketing responsable que acheguen unha base para ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas na xestión empresarial	A2 B10 B11 B13 C2 C3 C7
Ser capaz de integrar e aplicar coñecementos de márketing responsable	B4 B11 B12 D1 D4
Saber extraer conclusións sobre a materia obxecto de estudo e comunicalas ante diferentes públicos de forma individual ou en grupo	A4 B10 B12

Contidos

Topic	
Tema 1. O marketing 3.0	3.1 Por que o márketing 3.0? 1.2 A era da participación e o márketing de colaboración 1.3 O paradoxo da era da globalización e o márketing cultural 1.4 a era da sociedade creativa e o márketing espiritual 1.5 Márketing 3.0: de colaboración, cultural e espiritual
Tema 2. Futuro modelo para o marketing 3.0	2.1 O futuro do márketing: horizontal, non vertical. 2.2 O quenda da alma humana: o modelo 3i 2.3 Cambio ao márketing de valores 2.4 Márketing 3.0: O significado do márketing e o márketing do significado
Tema 3. Estratexias de marketing responsables	3.1 Transmitir a misión aos consumidores 3.2 Transmitir os valores aos empregado 3.3 Transmitir os valores á canle de distribución 3.4 Transmitir a visión aos accionistas 3.5 Aplicación do márketing responsable

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Debate	5	10	15
Estudo de casos/análises de situacións	15	30	45
Presentacións/exposicións	10	30	40

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Debate	Charla aberta entre un grupo de estudantes. Pode centrarse nun tema dos contidos da materia, na análise dun caso, no resultado dun proxecto, exercicio ou problema desenvolvido previamente nunha sesión maxistral...
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de maneira individual ou en grupo.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentacións/exposicións	realizaranse as tutorizacións necesarias no despacho.
Estudo de casos/análises de situacións	realizánsense as tutorías necesarias para a resolución dos mesmos en horas de clase

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Debate	a avaliación basearase na media da cualificación obtida polo grupo, baseada na valoración que realicen os seus compañeiros e a que realice o profesor despois do debate. Os integrantes do grupo recibirán a cualificación que obteña o membro do equipo que peor cualificación obtivese.	25	A4 B10 B11
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipótese, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	25	A2 B4 C2 B10 C3 B11
Presentacións/exposicións	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia que o docente lle asignará. Será un traballo en grupo. Realizarase unha avaliación de cada un dos membros do grupo e posteriormente o grupo recibirá a nota que obteña o membro do grupo que obteña menor cualificación	50	B11 C2 D1 B12 C3 D4 B13

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unha presencialidade mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran a presencialidade ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que acudir a segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderase esixir un exame.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información**Basic Bibliography****Complementary Bibliography**

Recomendacións

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

RSC e Marketing/V03M134V01104

Subjects that it is recommended to have taken before Xestión Ética/V03M134V01102

IDENTIFYING DATA**Información e Comunicación da RSC**

Subject	Información e Comunicación da RSC			
Code	V03M134V01106			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Otero Neira, María del Carmen			
Lecturers	Fernández Arias, M ^a Jesús García Rodríguez, María José Otero Neira, María del Carmen			
E-mail	cachu@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
C5	Deseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Adquirir coñecementos e dominio da materia	A5 B2
Saber aplicar e comunicar os conceptos adquiridos na materia dun modo individual e/o en grupo	B8 B9 B10 B11 C5 D1 D3

Contidos

Topic	
1. Marketing e Comunicación Corporativo	1. IDENTIDAD e IMAGEN CORPORATIVAS 2. Reputación CORPORATIVA 3. Xestión de crisis
2. COMUNICACIÓN INTEGRADA e DA RSC	Estratexias de comunicación da RSE

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballos de aula	10	15	25
Lección maxistral	4	0	4
Presentacións/exposicións	5	30	35
Outras	1	10	11

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa directrices e supervisión do profesor. pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante
Lección maxistral	Sesión maxistral participativa: exposición por parte do profesor dos contidos da materia obxecto de estudos, bases teóricas e /ou directrices de traballo, exercicios ou proxecto a desenvolver polo estudante
Presentacións/exposicións	O alumno presentará os resultados do seu traballo individual ou en grupo. Valorándose tanto o contido do mesmo como a presentación.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Presentacións/exposicións	Atención individualizada en despacho a aquel alumno que o solicite en horario de titorías

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixa directrices e supervisión do profesor de modo individual e/ou en grupo que serán resoltas en clase	30	A5	B2 B8 B10 B11	C5	D1 D3
Presentacións/exposicións	O alumno presentará os resultados do seu traballo individual ou en grupo. valorándose tanto o contido do mesmo como a presentación.	50		B9 B10 B11	C5	D1
Outras	Realizarse unha proba individual sobre os contidos da materia	20	A5	B2		

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unhaspresencialidad mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran apresencialidad ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliacióncontinua, terán que acudir a segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderaseesixir un exame.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúasconvocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Currás Pérez, Rafael, **Identidad e imagen corporativas: revisión conceptual e interrelación**, Teoría y Praxis,
Martín de Castro, G., **Reputacion empresarial y ventaja competitiva**, ESIC,
Pérez, Andrea, y Rodríguez del Bosque, Ignacio, **Identidad, imagen y reputación de la empresa: integración de propuestas teóricas para una gestión Exitosa**, Cuadernos de Gestión,
Van Riel, Cees B.M., **Comunicación Corporativa**, Prentice Hall,
Villafañe Gallego, J., **La buena reputación**, Piramide,

Complementary Bibliography

Currás Pérez, R, **Comunicación de la responsabilidad social corporativa: Imagen e identificación con la empresa como antecedentes del comportamiento del consumidor**, TESIS DOCTORAL,
De Quevedo Puente, E., **Reputación y creación de valor**, Thomson Paraninfo,

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Fundamentos de Responsabilidade Social Empresarial Interna (Concepto + Elementos)**

Subject	Fundamentos de Responsabilidade Social Empresarial Interna (Concepto + Elementos)			
Code	V03M134V01107			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language				
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Velando Rodríguez, María Elena			
Lecturers	Velando Rodríguez, María Elena			
E-mail	velando@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complejidad de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial
C10	Coñecer e manexar a terminoloxía e os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa
C13	Comprender e aplicar todos os aspectos relacionados coa auditoria social
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Coñecer a terminoloxía propia da xestión de recursos humanos aplicando criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 B7 C3 C10 D4
Coñecer os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 B4 B7 C3 C10 C13 D4

Coñecer e aplicar os procedementos metodolóxicos propios da xestión da adquisición de recursos humanos aplicando criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 A4 B4 B6 B7 B10 B11 C3 C10 C13 D1 D4
Coñecer os principios do sistema retributivo seguindo criterios de ética e responsabilidade social corporativa.	A3 B4 B7 C3 C10 C13 D1 D4
Analizar e avaliar a aplicación dos principios do sistema retributivo seguindo criterios de ética e responsabilidade social corporativa, e sendo capaz de tomar decisións que melloren a súa implantación	A3 A4 B4 B6 B7 B10 B11 C3 C10 C13 D1 D4

Contidos

Topic

Tema 1. A Responsabilidade Social Interna e a Dirección e Xestión de recursos humanos en empresas socialmente responsabeis	1.1. A Responsabilidade Social Interna: Elementos. 1.2. Os procesos de adquisición de recursos humanos en empresas socialmente responsabeis 1.3. As estratexias e procesos retributivos e a Responsabilidade Social.
--	--

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	10	20
Resolución de problemas	5	25	30
Estudo de casos/análises de situacións	5	10	15
Outras	2	8	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante. Requirese a participación activa do alumno
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso coa finalidade de reflexionar, interpretar, completar coñecementos, diagnosticar e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas	Asistencia o alumnado en horarios de titorías

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas	resolución de problemas e exercicios de responsabilidade social aplicada á xestión de recursos humanos.	50	A3 A4	B4 B6 B7 B10 B11	C3 C10 C13	D1 D4
Estudo de casos/análises de situacións	estudo de casos de responsabilidade social interna	25	A3 A4	B4 B6 B7 B10 B11	C3 C10 C13	D1 D4
Outras	proba de preguntas curtas de carácter teórico práctico	25	A3 A4	B4 B6 B7 B11	C3 C10 C13	D1

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unha presencialidade mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran a presencialidade ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que acudir a segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderase esixir un exame.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Raufflet, E.; Lozano, J.F.; Barrera, E. y García, C., **Responsabilidad Social Empresarial**, Pearson,

Carneiro Caneda, M., **Guía de Responsabilidad Social Empresarial Interna y Recursos Humanos**, Junta de Andalucía,

Velasquez, M.G., **Etica en los Negocios**, Pearson,

Fuentes, F.; Núñez, J. y Veroz, R., **Alternativas de Cumplimiento de Responsabilidad Social en Gestión de Recursos Humanos**, Universia Business Review,

AEDIPE, **La Aplicación de la Responsabilidad Social a la Gestión de Personas**, AEDIPE,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna/V03M134V01108

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xestión Ética/V03M134V01102

Subjects that it is recommended to have taken before

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

IDENTIFYING DATA**Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna**

Subject	Implantación e Temas Avanzados de Responsabilidade Social Empresarial Interna			
Code	V03M134V01108			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Diéguez Castrillón, María Isabel			
Lecturers	Diéguez Castrillón, María Isabel			
E-mail	idieguez@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complejidad de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C10	Coñecer e manexar a terminoloxía e os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamiento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Aplicar a terminoloxía e os procedementos terminolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa	A2
	A3
	A4
	B1
	B2
	B4
	B5
	B6
	B7
	B8
	B9
	B11
	B12
C10	
D2	
D4	
Facilitar ao alumnado o desenvolvemento tanto da autoxestión como das habilidades interpersoais, e da comunicación oral e escrita, potenciando o traballo en equipo	A5
	B8
	B9
	B10
	B11
	B12
	B13
D1	
D3	

Contidos

Topic	
Prácticas de Responsabilidade social interna	Conciliación Xestión da diversidade Igualdade Comunicación interna Voluntariado corporativo
Aplicación de prácticas de Responsabilidade social interna	Plan de igualdade Plan de comunicación interna Plan de responsabilidade social interna

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Estudo de casos/análises de situacións	5	25	30
Presentacións/exposicións	2	4	6
Traballo tutelado	3	12	15
Lección maxistral	10	10	20
Outras	2	2	4

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description	
Estudo de casos/análises de situacións	Análise de casos concretos de prácticas de responsabilidade social interna
Presentacións/exposicións	Presentación e posta en común de resultados de traballos
Traballo tutelado	Realización de traballos en grupo o individuais sobre contidos da asignatura
Lección maxistral	Exposición de contidos teóricos da materia

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos/análises de situacións	Atención personalizada para a resolución de casos na aula en titorías presenciais e por email

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos/análises de situacións	Resolución de casos que aborden prácticas de xestión responsable nas organizacións	15	A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C10	D1 D2 D3 D4
Traballo tutelado	Realización de plans de actuación en materia de responsabilidade social interna	65	A2 A3 A4 A5	B1 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C10	D1 D2 D3 D4
Outras	Proba escrita de avaliación do traballo autónomo	20	A2 A3 A4 A5	B1 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13	C10	D1 D2 D3 D4

Other comments on the Evaluation

O conxunto de criterios de avaliación arriba exposto constitúe o sistema de avaliación continua para a convocatoria de xaneiro. Para superar a avaliación continua é obrigatorio a asistencia ao 80% das clases presenciais e superar os traballos do curso.

Para os estudantes que non superen a avaliación continua ou non acaden a presencialidade mínima esixida, o exame (nas convocatorias oficiais xaneiro/xuño-xullo) será de modo tal que permita valorar a adquisición de todas as capacidades esixidas ao estudante.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plaxiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

CURTO GRAU M., **LA RESPONSABILIDAD SOCIAL INTERNA DE LAS EMPRESAS**, IESE,

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

Fundamentos de Responsabilidade Social Empresarial Interna (Concepto + Elementos)/V03M134V01107

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

IDENTIFYING DATA**Xestión da Calidade Total**

Subject	Xestión da Calidade Total			
Code	V03M134V01201			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	2c
Teaching language				
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Ferro Soto, Carlos Antonio			
Lecturers	Ferro Soto, Carlos Antonio			
E-mail	cferro@uvigo.es			
Web	http://http://faitic.uvigo.es			
General description	A materia ten por obxecto a comprensión dos trazos básicos da Calidade Total e o modo de xestionala (Xestión da Calidade Total), así como coñecer as ferramentas de calidade de aplicación dentro dun proceso de mellora continua, e o cálculo dos custos relacionados coa xestión da calidade.			

Competencias

Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C11	Coñecer a evolución do concepto de calidade e das formas da súa xestión para unha mellor comprensión do concepto de calidade total, e todas as súas implicacións estratéxicas e as súas relacións coa actuación socialmente responsable da empresa e a preservación do medio ambiente
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Distinguir entre o diferentes concepto de calidade e dos seus modos de xestión, habidos ao longo de toda a súa evolución histórica, co fin de identificar os trazos cruce da calidade total e a xestión da calidade total e o seu valor estratéxico como vantaxe competitiva	A2 A3 A5 B13 C11
Identificar e distinguir entre os distintos custos da calidade e a non calidade	A2 A3 A5 B13 C11

Resolver problemas de cálculo de custos de calidade e de non calidade	A2 A3 A5 B1 B10 B11 B13 C11
Identificar, e en consecuencia, distinguir entre as diferentes ferramentas e técnicas que permiten desenvolver a actividade dunha empresa baixo a perspectiva da xestión da calidade total, de aplicación tanto na fase de planificación e deseño de produtos e procesos, como no propio proceso produtivo	A2 A3 A5 B13 C11
Aplicar as diferentes ferramentas e técnicas que permiten desenvolver a actividade dunha empresa baixo a perspectiva da xestión da calidade total, de aplicación tanto na fase de planificación e deseño de produtos e procesos, como no propio proceso produtivo	A2 A3 A5 B1 B7 B10 B11 B13 C11 D3

Contidos	
Topic	
As BASES DA CALIDADE TOTAL E A súa XESTIÓN	Tema 1. Concepto de Calidade: A Calidade Total Tema 2. Xestión de Calidade Total ou Total Quality Management (TQM) Tema 3. Custos asociados á calidade
A CALIDADE NO DESEÑO E A PRODUCCIÓN	Tema 4. A calidade no deseño: Planificación da calidade Tema 5. A Calidade na produción: Control e mellora de procesos

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballos de aula	29	50	79
Lección maxistral	10	10	20
Resolución de problemas e/ou exercicios	0.5	15	15.5
Probas de tipo test	0.5	10	10.5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Traballos de aula	O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor de forma participativa co alumnado dos contidos teóricos da materia e as bases para o desenvolvemento dos traballos de aula. O feito de non asistir non contará negativamente na avaliación do alumno, pero a asistencia a clases serase tida en conta positivamente na súa avaliación.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Lección maxistral	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos
Traballos de aula	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos
Tests	Description
Resolución de problemas e/ou exercicios	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de levar á práctica os coñecementos teóricos adquiridos
Probas de tipo test	Resolución personalizada de problemas do alumnado á hora de entender os coñecementos teóricos impartidos

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results			
Traballos de aula O estudante desenvolve exercicios ou proxectos na aula e en grupo baixo as directrices e supervisión do profesor. Pode estar vinculado o seu desenvolvemento con actividades autónomas do estudante.	60	A2 A3 A5	B1 B7 B10 B11 B13	C11	D3
Resolución de problemas e/ou exercicios Proba escrita individual na que o alumno debe solucionar unha serie de problemas e/ou exercicios nun tempo/condicións establecido/*as polo profesor. Desta maneira, o alumno debe aplicar os coñecementos que adquiriu.	28	A2 A3 A5	B1 B7 B11	C11	
Probos de tipo test Proba escrita individual para avaliar os coñecementos teóricos da materia	12	A2 A3 A5	B13	C11	

Other comments on the Evaluation

A avaliación continua considerárase cando o estudante asistise a máis do 80% das clases

É necesario ter polo menos un 5 en cada modalidade de avaliación

Os alumnos que non participen na avaliación continua terán que superar un exame que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos da materia, así como a presentación de todas as evidencias dos traballos de aula realizados polos alumnos de avaliación continua.

Todas as especificacións atoparanse claramente detalladas nos apartados correspondentes na plataforma de Teledocencia (FAITIC) e en documento 'Condições da materia' en 'Documentos e Ligazóns' en FAITIC

As datas e horarios das probas de avaliación das diferentes convocatorias son as especificadas no calendario de probas de avaliación aprobado pola Comisión Académica do Máster para o curso académico. No entanto, o calendario pode ser modificado ao longo do curso por algún imprevisto.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probas plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

CUATRECASAS, L, **Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación**, 2ª edición., Gestión 2000, 2010

GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R y SEBASTIÁN PÉREZ, M.A, **Técnicas de Mejora de la Calidad**, 3ª Ed, Universidad Nacional de Educación a Distancia (UNE, 2008

SANGÜESA, M.; MATEO, R.; ILZARBE, L., **Teoría y Práctica de la Calidad.**, Thompson, 2006

CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, C., **Gestión de la Calidad: Conceptos, Enfoques, Modelos y Sistemas.**, Pearson. Prentice Hall, 2007

Complementary Bibliography

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Social Investment and Funding with Sustainability Criteria**

Subject	Social Investment and Funding with Sustainability Criteria			
Code	V03M134V01203			
Study programme	(*)Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1st	2nd
Teaching language	Spanish			
Department				
Coordinator	González Loureiro, Miguel			
Lecturers	González Loureiro, Miguel			
E-mail	mloureiro@uvigo.es			
Web	http://http://migonlou.webs.uvigo.es/			
General description	It treats to form to the *alumnado on appearances advanced of investment and finance under a perspective of control of strategic management for directors. In this matter will review the impact of the main strategic decisions in the fields of investment and finance.			

Competencies

Code	
A1	(*)Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	(*)Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	(*)Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	(*)Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	(*)Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar y analizar información pertinente y oportuna proveniente de fuentes diversas en condiciones óptimas de coste y tiempo
B2	Interpretar y dominar destrezas asociados con ese campo
B3	Demostrar un entendimiento sistemático del campo de estudio derivado del entendimiento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Demostrar la habilidad de concebir, diseñar, implementar y adaptar un proceso sustancial con la suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio.
B6	Integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios
B7	Demostrar la capacidad de análisis crítico, reflexión, evaluación y síntesis de ideas nuevas y complejas
B8	Organizar, planificar y desarrollar estrategias para llevar a cabo un trabajo
B9	Comunicar sus conclusiones -y los conocimientos y razones últimas que las sustentan- a públicos especializados y no especializados de un modo claro y sin ambigüidades.
B10	Trabajar en equipo.
B11	Aplicar los conocimientos a la resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a nuevas situaciones
B13	Estudiar de un modo auto-dirigido o autónomo
C12	
C13	
D1	
D2	
D3	

Learning outcomes

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Comprise the pertinent knowledges related with financial management socially responsible	A1
Knowledge advanced of control of strategic management	A2
	A3
	A4
	A5
	B1
	B2
	B3
	B4
	B5
	B6
	B7
	B8
	B9
B10	
B11	
B12	
B13	
C12	
C13	
D1	
D2	
D3	
D4	
Be able to realise a system of control of management of the company	A1
Be able to interpret indicators of control of strategic management.	A2
Diffusion of results and conclusions of the studies, through oral presentations and written that they tackle ideas related with the *RSC in the integral management of the company.	A3
	A4
I handle of technicians and computer tools and of management for obtaining of information, treatment and processing of data, and back utilisation.	A5
	B1
Diffusion and divulging of ideas in contexts so much academic as no specialised	B2
Reflection on social and ethical responsibilities	B3
	B4
	B5
	B6
	B7
	B8
	B9
	B10
	B11
	B12
	B13
	C12
	C13
	D1
	D2
	D3
	D4

Contents

Topic

Subject 1- Implications of the business strategy in the investment and finance. The *DPO.

Subject 2- conjoint Vision of the management of the investment and the finance of the company in the economic balance-financial.

Subject 3- Control of management and picture of integral control for the responsible management of the company. The balance *scorecard of *Kaplan and *Norton

Planning			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Case studies / analysis of situations	15	15	30
Master Session	10	25	35
Jobs and projects	0	10	10

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Methodologies	
	Description
Case studies / analysis of situations	They will effect diverse activities headed to strengthen the knowledges purchased by the *estudiantado in the theoretical classes to *traves of studies of cases.
Master Session	The theoretical classes will expose the main contents of the distinct subjects, developing in more detail the points of greater complexity. They will accompany of examples of Galician companies

Personalized attention	
Methodologies	Description
Case studies / analysis of situations	It will realise a follow-up of the work in group and personalised attention in the classroom to resolve the doubts that go arising. They will use computers for the cases so that the *alumnado purchase skill in the handle of the leaf of calculation, for what will give suggestions of operation.
Tests	Description
Jobs and projects	Each group will have personalised attention on the work that will realise, being the same work for all the groups. If like this it requires , they will be able to realise specific sessions of attention for each group.

Assessment						
	Description	Qualification	Training	and Learning	Results	
Case studies / analysis of situations	Resolution of exercises, cases or supposed on contents and concepts developed in the *asignatura	45	A1 A2 A3 A4 A5	C12 C13	D1 D2 D3 D4	
Jobs and projects	Preparation of indicators and comments of control of management of a company, project that the student has to realise in base to the model explained in theoretical sessions	55	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C12 C13		

Other comments on the Evaluation

The *MAiE follows a system of continuous evaluation and demands a *presencialidad minimum of 80%. The students that do not reach the necessary minimum to be evaluated by means of the system of continuous evaluation, will have right to be evaluated on the maximum note by means of the realisation of a proof written additional, in addition to the work commissioned to all, go or no by continuous evaluation. The date, place and schedule of the proof will be put to disposal of the *alumnado by part of the coordination of the *Máster of timely way. Observation: Any evidence of works and proofs *plagiados or copied will suppose a qualification of suspense in the two announcements.

Sources of information

Basic Bibliography

González-Loureiro, Miguel, **Apuntes de clase en FAITIC**, 2017

Cibrán Ferraz, P., Prado Román, C., Crespo Cibrán, M. Á., & Huarte Galbán, C., **Planificación financiera**, ESIC Editorial., 2013

Ferraz, M. P. C., **Gestión financiera**, Tórculo Edicións., 1997

Guerras-Martín, L.A. y Navas-López, J.E., **Dirección Estratégica de la Empresa. Teoría y aplicaciones. Parte III, Capítulos 14, 15 y 16.**, 5ª ed, 2015

Complementary Bibliography

Bueno,E. Salmador, M.P. Merino, C. y Martín,J.I., "**Dirección Estratégica. Desarrollo de la estrategia y análisis de casos. Capítulo 10: Control de la Estrategia, el Balanced Scorecard.**", Ed. Pirámide,, 2006

BIC-Galicia, **Manuais prácticos da Peme: cómo elaborar o cadro de mando.**, 2009

Recommendations

Subjects that it is recommended to have taken before

Social Accounting/V03M134V01204

Strategic Management/V03M134V01103

Other comments

They require basic knowledges on Investment and Business Finance, especially relative to the annual accounts of a company. For those students that do not possess these knowledges, the educational will facilitate additional material

---

IDENTIFYING DATA**Contabilidade Social**

Subject	Contabilidade Social			
Code	V03M134V01204			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	3	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Comesaña Benavides, Fernando			
Lecturers	Comesaña Benavides, Fernando			
E-mail	fercoben@uvigo.es			
Web	http://cursos.faitic.uvigo.es/tema1415/claroline/course/index.php?cid=V03M134V01204			
General description	Materia que relaciona a existencia do sistema de información contable coa adecuada relación da empresa coa sociedade			

Competencias

Code	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C12	Comprender os coñecementos pertinentes relacionados con xestión financeira socialmente responsable
C13	Comprender e aplicar todos os aspectos relacionados coa auditoría social
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe	
Expected results from this subject	Training and Learning Results
Comprender a necesidade da existencia do sistema de información contable	A1 C12
Saber realizar procesos no sistema de información contable para garantir o adecuado reflexo da información da empresa relevante para os axentes internos e externos da mesma	A2 A3 A4 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 C12 C13 D1 D2 D3 D4
Coñecer e compartir a visión da importancia da contabilidade como medio para fortalecer a responsabilidade social da empresa	C13 D2 D3 D4

Contidos

Topic	
1-Necesidade da Contabilidade.	*Rudimentos Contabilidade de partida simple *Contabilidad de partida dobre Contabilidade con soporte de sistemas
2-Finalidade da Contabilidade. Aspecto Social	Aspecto formal Aspecto social
3-Evolución de la Contabilidad Social:(Gateway Time-out: http://tradutorsw.uvigo.es/trad-docx/web/translate-string.php?wsdl)	Evolución pasada Aspectos futuros:(Gateway Time-out: http://tradutorsw.uvigo.es/trad-docx/web/translate-string.php?wsdl)

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	10	20	30
Estudo de casos/análises de situacións	5	15	20
Resolución de problemas	5	15	20
Foros de discusión	0	5	5

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos plantexados na estrutura do temario, presentado teorías e correntes de actuación actualmente viventes. Plantexaránse exemplos e cuestións de aplicación práctica ó tecido empresarial sobre os contidos presentados.
Estudo de casos/análises de situacións	Formulación de casos relevantes de estudo, sobre os que os alumnos deberán analizar os niveis en que se utiliza a contabilidade social.
Resolución de problemas	Formulación de problemas aos que o alumnado debe buscar unha solución de acordo coas teorías e métodos expostos nas clases teóricas.
Foros de discusión	Espazo de discusión sobre noticias introducidas polos docentes como obxecto de debate e participación no mesmo con achegas abertas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Estudo de casos/análises de situacións	Realizarase un seguimento efectivo para a realización destas tarefas
Lección maxistral	Realizarase ao finalizar as sesións
Resolución de problemas	Realizarase *presencialmente ou de maneira remota a través da plataforma de *teledocencia
Foros de discusión	Realizarase *interactivamente no propio foro

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Estudo de casos/análises de situacións	Valoración efectuada nas sesións dedicadas á exposición e análise de casos de maneira persoal.	50	A1 A2 A3 A4 A5	B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C12 C13	D1 D2 D3 D4
Resolución de problemas	Valoración efectuada nas sesións dedicadas á resolución de exercicios de casos.	50	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13	C12 C13	D1 D2 D3 D4

Other comments on the Evaluation

O *MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unha *presencialidade mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran a *presencialidade ou que non alcancen o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que acudir a segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderase esixir un exame que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos da materia, así como a presentación de todas as evidencias dos traballos de aula realizados polos alumnos de avaliación continua. Observación: Calquera evidencia de traballos e probas *plagiados ou copiados suporá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Mathews, M. R., **Socially responsible accounting,**

Mathews, M. R. y Perera, M.H., **Accounting Theory and Development,**

Recomendacións

Subjects that it is recommended to have taken before

A Responsabilidade Social na Empresa/V03M134V01101

Other comments

É de utilidade, pero non imprescindible ter coñecementos previos de Contabilidade Empresarial

IDENTIFYING DATA**Traballo Fin de Máster**

Subject	Traballo Fin de Máster			
Code	V03M134V01206			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	13	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Otero Neira, María del Carmen			
Lecturers	Comesaña Benavides, Fernando Otero Neira, María del Carmen			
E-mail	cachu@uvigo.es			
Web				
General description				

Competencias

Code	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Recuperar e analizar información pertinente e oportuna proveniente de fontes diversas en condicións óptimas de custo e tempo
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Demostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Demostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complejidad de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B7	Demostrar a capacidade de análise crítica, reflexión, avaliación e síntese de ideas novas e complexas
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
B13	Estudar dun modo auto-dirixido ou autónomo
C1	Interpretar a nova realidade social e a súa aplicación ás tarefas da dirección e organización de empresas, á análise prospectivo da competitividade e ao impulso do desenvolvemento organizativ
C2	Identificar cales son os stakeholders e entender a súa importancia
C3	Comprender as implicacións do comportamento ético na estratexia empresarial e nos procesos de toma de decisións, e a súa relación coa motivación, liderado e cultura empresarial
C4	Coñecer os sistemas de xestión, normas, verificación e posibles certificacións da RSC

C5	Deseñar e implementar estratexias competitivas coherentes co tamaño empresarial e a contorna, baseándose en vantaxes competitivas resultantes da RSC
C6	Elaborar memorias de sostenibilidade
C7	Coñecer o concepto, evolución e importancia do Marketing Responsable na estratexia empresarial
C8	Valorar a pertinencia da mobilización de recursos e as posibilidades intermedias entre xerarquía e mercado (internalización vs. externalización).
C9	Integrar e implementar os diferentes sistemas de xestión normalizados de I D I, calidade e medioambiente no proceso de planificación estratéxica da empresa tendo en consideración a súa responsabilidade social corporativa.
C10	Coñecer e manexar a terminoloxía e os procedementos metodolóxicos propios da xestión de recursos humanos aplicando criterios de responsabilidade social corporativa
C11	Coñecer a evolución do concepto de calidade e das formas da súa xestión para unha mellor comprensión do concepto de calidade total, e todas as súas implicacións estratéxicas e as súas relacións coa actuación socialmente responsable da empresa e a preservación do medio ambiente
C12	Comprender os coñecementos pertinentes relacionados con xestión financeira socialmente responsable
C13	Comprender e aplicar todos os aspectos relacionados coa auditoria social
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamiento de datos, e posterior utilización
D3	Difusión e divulgación de ideas en contextos tanto académicos como non especializados
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
Saber aplicar os coñecementos adquiridos no Máster a un traballo académico ou actividade empresarial concreta baixo a supervisión/dirección dun ou varios titores	A1
	A2
	A3
	A5
	B1
	B2
	B3
	B4
	B5
	B6
	B7
	B8
	B10
	B11
	B12
	B13
	C1
	C2
	C3
	C4
C5	
C6	
C7	
C8	
C9	
C10	
C11	
C12	
C13	
D1	
D2	
Saber presentar e defender adecuadamente os resultados do seu traballo	A4
	B2
	B3
	B7
	B9
	B11
	D1
D3	
D4	

Contidos

Topic

O Traballo Fin de Máster tratará sobre un proxecto integral que recolla, amplíe e aplique os coñecementos e capacidades adquiridos nas materias cursadas polo estudante

TFM ACADÉMICO

os TFM PRÁCTICO

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Presentacións/exposicións	5	50	55
Traballo tutelado	10	260	270

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Presentacións/exposición	O TFM presentarase ante un tribunal, unha vez que teña o visto e prace do titor.
Traballo tutelado	O alumno realizará o Traballo Fin de Máster baixo a supervisión dun titor con reunións periódicas entre ambos. Haberá unha sesión inicial na que se expoñerán as directrices que guiarán a realización do traballo e un conxunto de reunións de seguimento. O TFM pode ser académico ou aplicado a partir de prácticas en empresas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Supervisión do alumno polo Titor no seu traballo e titorías co profesor de maneira individualizada no despacho en horarios de titoría do profesor

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Presentacións/exposicións	Presentación Oral do TFM ante un tribunal	40	A4 B2 B3 B7 B9 B11 D1 D3 D4
Traballo tutelado	O TFM realízase polo alumno baixo a tutorización dun profesor que revisará o seu traballo autónomo. Ademais, realizaranse varias sesións maxistras nas que se farán recomendacións xerais para a realización deste tipo de traballos. O alumno expoñerá e defenderá o Traballo Fin de Máster (memoria prácticas ou Monitor consulting Project) ante un tribunal.	60	A1 A2 A3 A5 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B10 B11 B12 B13 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12 C13

Other comments on the Evaluation

Para a superación desta materia é requisito ineludible o seu defensa pública ante un tribunal. Para realizar esta defensa é imprescindible ter superado a totalidade das restantes materias do Máster e o visto e prace do titor/a de o TFM. A defensa poderase realizar na convocatoria ordinaria ou extraordinaria. Ambas as datas estarán fixadas no calendario académico do curso correspondente.

Observación: Calquera evidencia de traballos plagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

Clanchy, J. y Ballard, B., *Cómo se hace un trabajo académico. guía practica para estudiantes universitarios*, Presnas Universitarias de Zaragoza, INE Contabilidad Nacional Trimestral de España,,

<http://www.ine.es/jaxi/menu.do;jsessionid=BB94B4B32B26488E96F951C3C75166CF.jaxi01?type=pcaxis&path=%2Ft35%2Fp009&file=inebase&L=0>

INE, Directorio Central de Empresas (DIRCE), <http://www.ine.es/jaxi/menu.do?type=pcaxis&path=/t37/p201/&file=inebase>,

SABI, **base de datos con información sobre balances empresariales**,

INE Anuario Estadístico, http://www.ine.es/prodyser/pubweb/anuarios_mnu.htm,

APA STYLE MANUAL, **Publication Manual of the American Psychological Association, sixth edition, (2010)**.,

---

Recomendacións

IDENTIFYING DATA**Sistemas Normalizados de Xestión: Calidade, Medioambiente, Seguridade e Saúde no Traballo**

Subject	Sistemas Normalizados de Xestión: Calidade, Medioambiente, Seguridade e Saúde no Traballo			
Code	V03M134V01207			
Study programme	Máster Universitario en Administración Integrada de Empresas e Responsabilidade Social Corporativa			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	5	Mandatory	1	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Organización de empresas e márketing			
Coordinator	Fernández González, Arturo José			
Lecturers	Fernández González, Arturo José Ferro Soto, Carlos Antonio			
E-mail	ajfdez@uvigo.es			
Web				
General description	Esta materia adícase aos sistemas de xestión empresarial, con especial atención á xestión da calidade, o medio ambiente e a seguridade e saúde no traballo, e os modelos existentes, en xeral internacionais, para os mesmos (normas ISO 9000 e 14000, Regulamento EMAS, estándar OHSAS 18000, etc.). En primeiro lugar, expóñense os conceptos de normalización, certificación e acreditación. A continuación, estúdanse os fundamentos dos diferentes sistemas de xestión con relación ás súas correspondentes normas internacionais, prestando atención ás súas connotacións coa Responsabilidade Social Empresarial e a mellora da competitividade da empresa. Finalmente, proporciónanse claves para a súa correcta implantación e mantemento no tempo.			

Competencias

Code	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
B2	Interpretar e dominar destrezas asociados con ese campo.
B3	Mostrar un entendemento sistemático do campo de estudo derivado do entendemento e integración de distintos enfoques teóricos
B4	Mostrar a habilidade de concibir, deseñar, implementar e adaptar un proceso substancial coa suficiente integridad intelectual
B5	Aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornas novas ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B6	Integrar coñecementos e enfrontarse á complejidad de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos
B8	Organizar, planificar e desenvolver estratexias para levar a cabo un traballo
B9	Comunicar as súas conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades
B10	Traballar en equipo.
B11	Aplicar os coñecementos á resolución de problemas concretos.
B12	Adaptarse a novas situacións
C9	Integrar e implementar os diferentes sistemas de xestión normalizados de I D I, calidade e medioambiente no proceso de planificación estratéxica da empresa tendo en consideración a súa responsabilidade social corporativa.
D1	Difusión de resultados e conclusións dos estudos, a través de presentacións orais e escritas que aborden ideas relacionadas coa RSC na xestión integral da empresa
D2	Manexo de técnicas e ferramentas informáticas e de xestión para obtención de información, tratamento e procesamiento de datos, e posterior utilización
D4	Reflexión sobre responsabilidades sociais e éticas

Resultados de aprendizaxe

Expected results from this subject	Training and Learning Results
------------------------------------	-------------------------------

Coñecer en que consiste a normalización, a certificación e a acreditación, e saber distinguir entre os devanditos conceptos	A1 A4 B2 B9 B11 C9
Coñecer os fundamentos da normativa ISO 9000 e dos sistemas de xestión da calidade	A1 A4 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12 C9 D1
Coñecer o uso de ferramentas de mellora da calidade de forma coherente cos conceptos básicos dos sistemas de xestión da calidade segundo ISO 9000	A1 A4 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12 C9 D1 D2
Coñecer aspectos básicos da lexislación en materia medioambiental e de seguridade e saúde no traballo	A1 B2 B3 B5 B6 B9 B11 C9 D4
Coñecer os fundamentos da normativa ISO 14000 e e dos sistemas de xestión medioambiental, así como do Regulamento EMAS	A1 A4 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 C9 D1 D4

Coñecer os fundamentos da normativa OHSAS 18000 e dos sistemas de xestión da seguridade e saúde no traballo,

A1
A4
B2
B3
B4
B5
B6
B8
B9
B10
B11
B12
C9
D1
D4

Contidos

Topic	
1. Normalización, certificación e acreditación.	1.1. Normalización 1.2. Certificación 1.3. Acreditación
2. Modelos de xestión da calidade: ISO 9000	2.1. A norma ISO 9001 2.2. Deseño, desenvolvemento e implantación dun sistema de xestión da calidade segundo ISO 9000
3. A xestión medioambiental	3.1. Introducción á xestión medioambiental 3.2. Lexislación medioambiental
4. Modelos de xestión medioambiental: ISO 14000 e Regulamento EMAS	4.1. A norma ISO 14001 4.2. Deseño, desenvolvemento e implantación dun sistema de xestión medioambiental segundo ISO 14000 4.3. O Regulamento EMAS 4.4. Comparativa ISO 14000 vs EMAS
5. Modelos de xestión da seguridade e saúde no traballo: OHSAS 18000	5.1. O estándar OHSAS 18001 5.2. Deseño, desenvolvemento e implantación dun sistema de xestión da seguridade e saúde no traballo segundo OHSAS 18000
6. Modelos de xestión da RSC: ISO 26000 e outros referenciais	7.1. A norma ISO 26000 7.2. Outros referenciais de xestión da RSC
7. Sistemas integrados de xestión: conceptos básicos	

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	25	25	50
Resolución de problemas	5	5	10
Estudo de casos/análises de situacións	10	10	20
Informe de prácticas	0	45	45

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Estudo de casos/análises de situacións	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	
Estudo de casos/análises de situacións	

Tests	Description
Informe de prácticas	

Avaliación						
Description	Qualification	Training and Learning Results				
Resolución de problemas	15		B2 B3 B10 B11 B12		D1 D2	
Estudo de casos/análises de situaciones	15	A4	B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12	C9	D1 D2 D4	
Informe de prácticas	70	A1 A4	B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12	C9	D1 D2 D4	

Other comments on the Evaluation

O MAiE segue un sistema de avaliación continua e esixe unha presencialidade mínima do 80%. Para aqueles alumnos que non cumpran a presencialidade ou que non acaden o 50% da cualificación na avaliación continua, terán que acudir á segunda convocatoria. Nesta convocatoria poderase esixir un exame que avaliará tanto os coñecementos teóricos como prácticos da materia, así como a presentación de todas as evidencias dos traballos de aula realizados polos alumnos de avaliación continua.

Observación: Calquera evidencia de traballos e probasplagiados ou copiados supoñerá unha cualificación de suspenso nas dúas convocatorias.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Complementary Bibliography

CAMISÓN, C.; CRUZ, S.; GONZÁLEZ, T., **Gestión de la Calidad: conceptos, enfoques, modelos y sistemas**, Pearson-Prentice Hall, Madrid,

CUATRECASAS, L., **Gestión Integral de la Calidad. Implantación, Control y Certificación**, Gestión 2000, Barcelona,
 SEOÁNEZ CALVO, M. y ANGULO AGUADO, I., **Manual de Gestión Medioambiental de la Empresa: Sistemas de Gestión Medioambiental, Auditorías Medioambientales, Evaluaciones de Impacto Ambiental.**, Díaz de Santos, Madrid,

BELLAICHE, M., **Después de la certificación ISO 9001**, AENOR Ediciones, Madrid,

CUADERNOS IMPIVA, **Aspectos medioambientales. Identificación y evaluación**, AENOR/IMPIVA, Valencia,

DEMING, W.E., **Calidad, productividad y competitividad. La salida de la crisis**, Ediciones Díaz de Santos, S.A., Madrid,

GONZÁLEZ GAYA, C.; DOMINGO NAVAS, R.; SEBASTIÁN PÉREZ, M.A., **Técnicas de mejora de la calidad**, UNED, Madrid,

GRYNA, F.M.; CHUA, R.C.H.; DEFEQ, J.A., **Método Juran. Análisis y Planeación de la calidad**, McGraw-Hill, México D.F.,

HAYES, B.E., **Cómo medir la satisfacción del cliente. Desarrollo y utilización de cuestionarios**, Ediciones Gestión 2000, S.A., Barcelona,

IHOBE, **Indicadores Medioambientales para la Empresa**, IHOBE, País Vasco,

ISHIKAWA, K., **Introducción al Control de Calidad**, DÍAZ DE SANTOS, 1994

JONQUIÈRES, M., **Manual de auditoría de los sistemas de gestión**, AENOR Ediciones, Madrid,

JURAN, J.M.; BLANTON, A., **Manual de Calidad**, McGraw-Hill, México D.F.,

www.aenor.es,
www.aec.es,
<http://http://gio.uvigo.es/asignaturas/gestioncalidad>,
www.iso.ch,
www.belt.es,
<http://www.cmati.xunta.es/>,
<http://www.clubexcelencia.org/>,
http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm,
www.enac.es,
<http://www.insht.es>,
UNE (AENOR),
CONFEDERACIÓN CANARIA DE EMPRESARIOS, **Manual de Prevención de Riesgos Laborales. 660 Preguntas y Respuestas sobre la Prevención**, Confederación Canaria de Empresarios, CEOE,
SÁNCHEZ-TOLEDO, A.; FERNÁNDEZ, B., **Cómo implantar con éxito OHSAS 18001**, AENOR Ediciones, Madrid,
AENOR, **UNE-EN ISO 9001:2015**, AENOR,
AENOR, **UNE-EN ISO 14001:2015**, AENOR,
AENOR, **OHSAS 18001:2008**, AENOR,
AENOR, **UNE-ISO 26000:2012**, AENOR, 2012

Recomendaciones

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Xestión da Calidade Total/V03M134V01201

Subjects that it is recommended to have taken before

Xestión da Calidade Total/V03M134V01201
